

פ"מ 01.301 – "הביקורת בצה"ל"

הגדרות

1. **פקודה זו:**
 - א. **ביקורת** – תהליך בלתי תלוי ואובייקטיבי של בדיקת פעילות, עשייה, נושא או תחום, הנעשה בגישה שיטתית וממוסדת להערכה ולשיפור המועילות של תהליכי ניהול הסיכונים, הבקרה, הפיקוח והשליטה, כדי לסייע לארגון להשיג את מטרותיו.
 - ב. **בקה** – בדיקה מתמשכת ומחזורית של תכנון וביצוע הפקודות, ההוראות וההנחיות של המפקד, כהגדרתה **בפ"מ 01.302 – "הבקרה בצה"ל"**.
 - ג. **הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים** – קצין מטה שימונה על ידי ס' הרמטכ"ל לריכוז וטיפול במענה הצה"לי לביקורות המבוצעות על ידי מבקר המדינה ומבקר מערכת הביטחון, כמפורט בפקודה זו.

כללי

2. **צה"ל** הוא גוף ציבורי, אשר מתקיימות בו ביקורות מטעם מבקר המדינה, מבקר מערכת הביטחון והמבקר הפנימי לצה"ל.
3. פקודה זו נועדה להגדיר ולהסדיר את העקרונות הנוגעים לעריכת הביקורות בצה"ל, ובכלל זה, תחומי הביקורת, סדרי הביקורת, הליך הטיפול בהן ואופן תיקון הליקויים.
4. בגופים כמפורט **בפ"מ 01.302 – "הבקרה בצה"ל"**, ימונה מטעם מפקד הגוף "קצין בקרה", אשר תפקידו יהיה, בין היתר, לרכז את המענה של הגוף לכלל הביקורות הנוגעות אליו.

פרק א'

הגופים המקיימים ביקורות בצה"ל

ביקורות מטעם מבקר המדינה

5. מבקר המדינה אמון על ביקורת המדינה, בהתאם לחוק יסוד: מבקר המדינה, והוא פועל בהתאם לחוק מבקר המדינה, תשי"ח - 1958.
6. **צה"ל**, כמוסד של המדינה, נמנה עם הגופים העומדים לביקורת מבקר המדינה.
7. משרד מבקר המדינה קובע את נושאי הביקורת, לפי שיקול דעתו, והוא רשאי לשנות את הנושאים, להוסיף עליהם או לגרוע מהם.
8. עם קבלת נושאי הביקורת ממבקר המדינה, הם יועברו על ידי הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים לידיעת גופי צה"ל הרלוונטיים.

ביקורות מטעם מבקר מערכת הביטחון

9. חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, קובע כי בכל גוף ציבורי תקום ביקורת פנימית על-ידי מבקר פנימי, ומבקר מערכת הביטחון פועל בהתאם לחוק זה.
10. עם קבלת נושאי הביקורת ממבקר מערכת הביטחון, הם יועברו על ידי הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים לידיעת גופי צה"ל הרלוונטיים.

ביקורות מטעם המבקר הפנימי לצה"ל

11. לאור ייחודיותו ומורכבותו של צה"ל, מונה מבקר פנימי לצה"ל אשר נושא באחריות אסדרתית (רגולטורית) לנושא הביקורות בצה"ל, והוא פועל בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992.
12. מבקר צה"ל יקיים ביקורות פנימיות מטעמו בכל נושא הנוגע לפעילות צה"ל. מבקר צה"ל לא יערוך פעולות בדיקה ביחס לאירועים או נושאים המצויים בתחום טיפולה של מצ"ח, שנחקרים על ידה או שעשויה להיערך לגביהם חקירה, אלא לאחר קבלת אישור הפרקליט הצבאי המוסמך.
13. ביקורות מבקר צה"ל ייערכו בהתאם לתכנית עבודה שנתית שתגובש על-ידו, אשר תתואם עם מבקר המדינה ומבקר מערכת הביטחון, ותאושר על-ידי הרמטכ"ל. עם אישורה, תישלח תכנית העבודה לביקורת הפנימית, על-ידי מבקר צה"ל לידיעת גופי צה"ל.
14. על-פי שיקול דעת הרמטכ"ל, מבקר צה"ל יידרש לערוך ביקורות נוספות על אלו הקבועות בתכנית העבודה השנתית.
15. בהתאם להנחיית הרמטכ"ל או סגנו, במצב חירום, לא יתקיימו ביקורות בצה"ל מטעם המבקר הפנימי לצה"ל אלא בנושאים עליהם יורו.

פרק ב'**אופן קיום הביקורות בצה"ל והטיפול בדו"חות הביקורת**

16. הטיפול בביקורות בצה"ל יבוצע בהתאם להליך המפורט בנספח א' לפקודה זו וכמפורט בפרק זה.
17. נציגי גופי צה"ל הרלוונטיים, אשר בהם נערכת ביקורת, ישתפו פעולה באופן מלא עם נציגי הגוף המבקר, ויפעלו בהתאם למפורט להלן:
 - א. יאפשרו למבקר, לעוזריו, או לכל אדם הפועל מטעמו, גישה לצורך ביצוע תפקידם, לכל יחידה, נכס או מתקן צה"ל וגישה לכל פעילות של צה"ל, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים ולכל תכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי של הגוף המבוקר.
 - ב. יעבירו למבקר, לעוזריו, או לכל אדם הפועל מטעמו כל מסמך וכל מידע שברשותם, תוך התקופה ובאופן שייקבע על-ידי המבקר.
 - ג. יקיימו פגישות עבודה עם המבקר, עם עוזריו, או עם כל אדם הפועל מטעמו, לפי בקשתם.
 - ד. בביקורות הנערכות על ידי מבקר המדינה – יידרשו לבצע פעולות נוספות על פי דרישת נציגי המבקר מתוקף סמכותם על פי חוק מבקר המדינה, תש"יח – 1958.
 - ה. יפעלו בהתאם להוראות ביטחון המידע המפורטות בנספח ב' לפקודה זו.
18. במקרה של אילוצים מבצעיים המונעים מנציגי צה"ל הרלוונטיים לשתף פעולה כאמור, תימסר הודעה על כך לנציגי הגוף המבקר מטעם מפקד יחידה או נציג מטעמו. על נציגי צה"ל יהיה ליצור קשר עם נציגי הגוף המבקר לצורך שיתוף פעולה כאמור, בהקדם האפשרי עם תום האילוצים האמורים.

פרק ג'

שונות

נקיטת הליכים אגב הטיפול בביקורות

19. ככלל, בהתאם לחוק הביקורת הפנימית וחוק מבקר המדינה, ממצאים לא ישמשו כראיה בהליך משפטי, למעט ממצאים מטעם מבקר מערכת הביטחון או מבקר צה"ל אשר יהיו קבילים לשמש כראיה בהליך משמעתי.
20. העלתה הביקורת מטעם מבקר צה"ל יסוד להניח שבוצעה עבירה פלילית, יביא המבקר הפנימי לצה"ל את העניין, ללא דיחוי, לידיעת הרמטכ"ל.

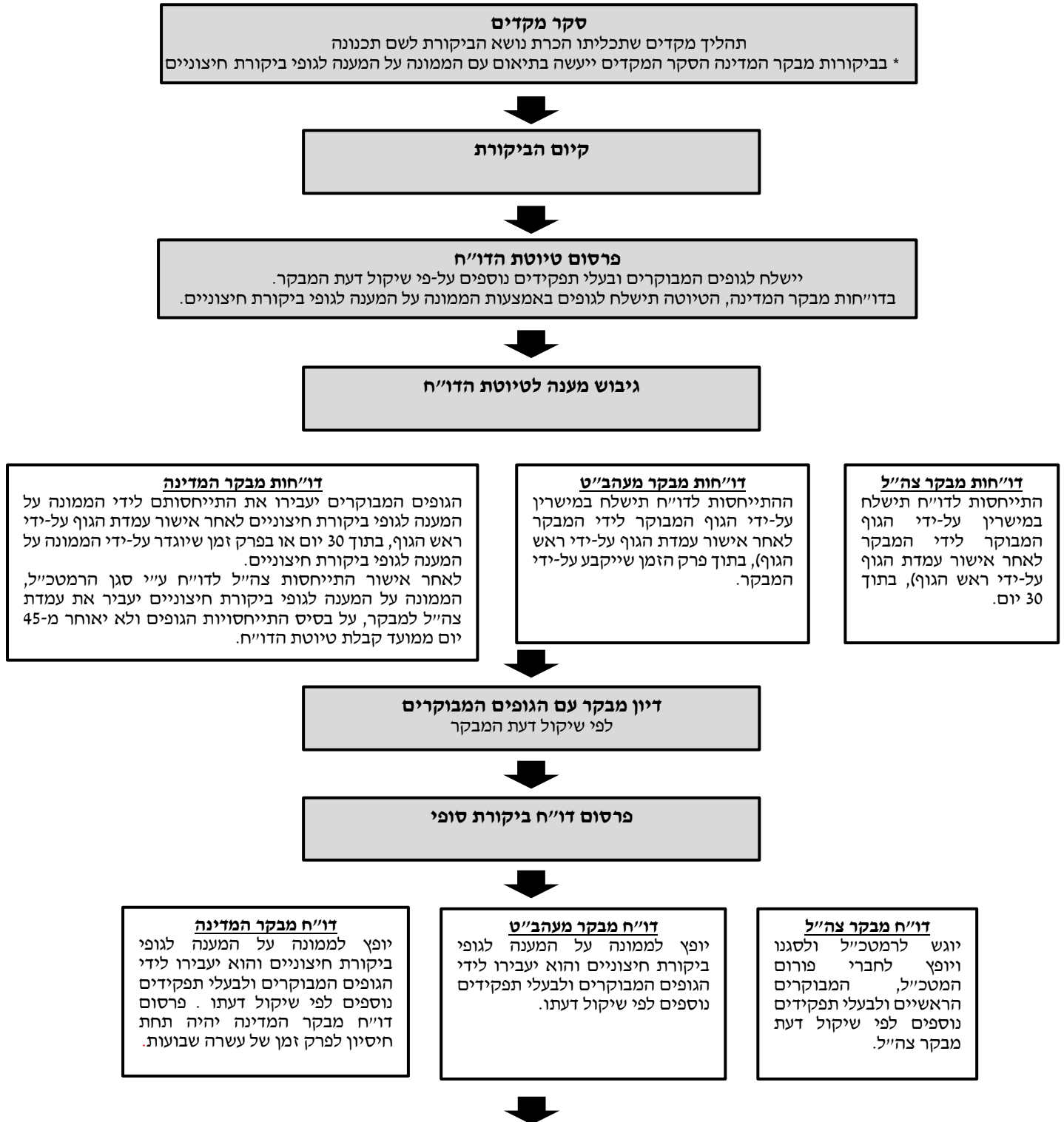
הטיפול בתלונות הציבור מטעם מבקר המדינה

21. מבקר המדינה אמון על בירור תלונות הציבור, בהתאם לחוק מבקר המדינה. מכוח תפקידו זה, הוא רשאי הוא לפנות לקבלת התייחסות מצה"ל לצורך בירור תלונות הציבור הנוגעות לצה"ל.
22. הטיפול בפניה של נציב תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה יתבצע כמפורט להלן:
 - א. משהתקבלה תלונה ממשרד מבקר המדינה לממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים, הוא ינתבה להתייחסות גופי צה"ל הרלוונטיים.
 - ב. התייחסות הגופים תאושר על-ידי ראש כל גוף, ותועבר לידי הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים, אשר יעבירה לידי נציב תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה, כעמדת צה"ל.יודגש, כי בכל מקרה, המענה מטעם צה"ל לפניות נציב תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה יינתן אך ורק באמצעות הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים, גם אם הפניה הועברה במישרין לידי גופי צה"ל על-ידי נציב תלונות הציבור.

תיקון נספחים

23. נספחים א' ו-ב' בפקודה זו יתוקנו בנוהל מקוצר, ללא סבב הערות וסבב חתימות, לפי הפ"ע 1.0102 – "תהליך העדכון של פקודות המחייבות את כלל הצבא", על-ידי ר' אג"ת, לאחר אישור מפצ"ר – יעח"ק, אג"ת – הממונה על פקודות הצבא ואמ"ן – מחב"ם.

נספח א' הליך הטיפול בביקורת

גיבוש מענה לדו"ח הסופי

דו"חות מבקר המדינה
הגופים המבוקרים יעבירו לידי הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים את התייחסותם, בתוך שלושה שבועות מיום הפצת הדו"ח.
הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים יאשר את התייחסות צה"ל אצל סגן הרמטכ"ל, על בסיס התייחסות הגופים ויעבירה לידי הממונה על ענייני ביקורת המדינה במשרד הביטחון, לא יאוחר מחמישה שבועות ממועד קבלת הדו"ח הסופי.
בדו"חות מסווגים, נציג מחב"ם ישתתף בדיון בתת-ועדה מסווגת בכנסת, וייצג את עמדת צה"ל בהיבטים הנוגעים לסיווגו הביטחוני של הדו"ח.
הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים יעדכן את דובר צה"ל לגבי הדו"חות העתידיים להתפרסם בתקשורת.
* בדו"חות ביקורת מיוחדים ("דו"ח נפרד") לוחות הזמנים להעברת התייחסות עשויים להשתנות.

דו"חות מבקר מעהב"ט
הגופים המבוקרים יעבירו לידי הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים את התייחסותם במסגרת דו"ח תיקון ליקויים, בתוך שישה שבועות מיום קבלת הדו"ח הסופי בצה"ל או בפרק זמן אחר כפי שייקבע על-ידי הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים.
הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים יאשר את התייחסות צה"ל אצל סגן הרמטכ"ל, על בסיס התייחסות הגופים, ויעביר את דו"ח תיקון הליקויים למבקר, לא יאוחר משבועיים ממועד קבלת הדו"ח הסופי.
אופן תיקון הליקויים ויישום ההמלצות ייקבעו על-ידי סגן הרמטכ"ל. הגופים המבוקרים ידווחו על פעולתם לממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים, במסגרת לוח הזמנים שיוגדר על-ידו.

דו"חות מבקר צה"ל
לא נדרש

דיון בממצאי הדו"ח

דו"חות מבקר המדינה
דיונים בכנסת - הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים ייצג את צה"ל בדיוני הוועדה לביקורת המדינה בכנסת וינחה את גורמי צה"ל הרלוונטיים על השתתפותם בדיון.
דיון בצה"ל - העלתה הביקורת ליקויים בפעולתו של צה"ל דיון "צוות תיקון ליקויים" בממצאי הדו"ח בתוך שישים ימים וידווח על החלטותיו לרמטכ"ל בתוך 15 ימים ממועד הדיון.
הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים, ידווח למשרד מבקר המדינה ומשרד ראש הממשלה על ההחלטות שהתקבלו על-ידי "צוות תיקון הליקויים" בתוך 30 ימים ממועד עדכון הרמטכ"ל.
* נציגי צוות "תיקון הליקויים": סגן הרמטכ"ל ופרוים הרמ"טים. מזכיר הצוות הוא הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים.

דו"חות מבקר מעהב"ט
דיון סגן הרמטכ"ל בממצאי הדו"ח יתקיים בהתאם לשיקול דעתו ובנוכחות "צוות תיקון ליקויים".
* נציגי צוות "תיקון הליקויים": סגן הרמטכ"ל ופרוים הרמ"טים. מזכיר הצוות הוא הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים

דו"חות מבקר צה"ל
דיון רמטכ"ל או סגנו בממצאי והמלצות הדוח יתקיים בתוך 45 יום ממועד פרסומו.

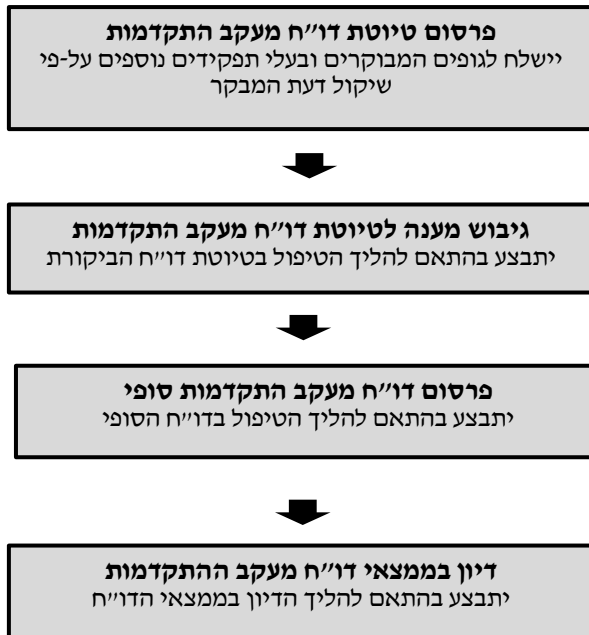
ביקורת מעקב התקדמות

דו"ח מבקר המדינה
תתקיים בהתאם לשיקול דעת מבקר המדינה לשם מעקב אחר תיקון הליקויים עליהם הצביע הדו"ח.
בסוף שנה קלנדרית, יופץ מסמך תיקון ליקויים מטעם משרד ראש הממשלה ביחס לדו"חות הביקורת שנערכו במהלך השנה שחלפה. בהתאם, יועבר מטעם הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים, לידי גופי צה"ל הרלוונטיים, דו"ח מעקב התקדמות אשר יכלול את מצב תיקון הליקויים. גופי צה"ל יעבירו התייחסותם לידי הממונה על המענה לגופי ביקורת חיצוניים, וזו תגובש על-ידו לכדי עמדת צה"ל, תועבר על-ידו לידי משרד ראש הממשלה, ותוטמע כחלק מדו"חות מעקב ההתקדמות מטעם ראש הממשלה.

דו"חות מבקר מעהב"ט
תתקיים בהתאם לשיקול דעת מבקר מעהב"ט לשם מעקב אחר תיקון הליקויים עליהם הצביע הדו"ח.

דו"חות מבקר צה"ל
תתקיים בהתאם לשיקול דעת מבקר צה"ל לשם מעקב אחר תיקון הליקויים עליהם הצביע הדו"ח.

נספח ב'

הוראות ביטחון המידע לביקורת בצה"ל

1. קצין ביטחון המידע של היחידה המבוקרת יאפשר העברת חומרים מסווגים, בהתאם לבקשת הגוף המבקר.
2. צוותי הביקורת נדרשים להכשר בטחוני בסוג ביטחון "סודי ביותר" לפחות. רמה גבוהה יותר תידרש במקרים המתאימים, בהתאם לסיווג המידע שייחשף בפני צוות הביקורת.
3. קצין ביטחון המידע של היחידה המבוקרת יודא מול קצין ביטחון המידע של היחידה המבוקרת, כי לחברי צוות הביקורת הכשר ביטחוני מתאים ותקף, שרמתו היא "סודי ביותר" לכל הפחות.
4. ניתן להעביר לחברי צוות הביקורת, באופן גורף, חומרים בסוג ביטחון "סודי ביותר", לצורך ביצוע הביקורת. קצין ביטחון המידע של היחידה המבוקרת יודא שצוות הביקורת קיבל הנחיות ביטחון מידע מתאימות מקצין ביטחון המידע של הגוף המבקר, לרבות דגשים בנוגע לאחסון, שינוע והשמדת חומרים מסווגים.
5. מידע המוגדר כ"שותפות סוד" (שו"ס) יועבר לצוות הביקורת, לאחר שקצין ביטחון המידע של היחידה המבוקרת יבצע את הפעולות הבאות:
 - א) פנייה למפקד היחידה שנושא "שותפות הסוד" בסמכותו, לקבלת אישור להעברת המידע.
 - ב) פנייה לקצין ביטחון המידע של היחידה בצה"ל האמונה על המידע, לקבלת הנחיות ביטחון ייעודיות.
 - ג) תדרוך והעברת הנחיות ביטחון מידע ייעודיות לצוות הביקורת, והחתמת חבריו על טופסי "שותפות סוד".
6. מידע מודיעיני יועבר לצוות הביקורת, לאחר שקצין ביטחון המידע של היחידה המבוקרת יבצע את הפעולות הבאות:
 - א) וידוא כי צוות הביקורת, בעל הכשר ביטחוני בסוג ביטחון "סודי ביותר קהיליה".
 - ב) פנייה לקב"ם אמ"ן לקבלת אישור להעברת המידע וקבלת הנחיות ייעודיות.
 - ג) תדרוך והעברת הנחיות ביטחון מידע ייעודיות לצוות הביקורת, והחתמת חבריו על טופסי "שותפות סוד" במידת הצורך.